

Ἑσπερινός Κυριακῆς τῆς Συγχώρεσης

Metropolitan of Sourozh Anthony Bloom

Ἄς ἀρχίσουμε τώρα τὴν πορεία μας πρὸς τὸν Γολγοθά, ἔτσι ὥστε ὅταν σταθοῦμε πρόσωπο μὲ πρόσωπο μὲ τὸν Χριστὸ νὰ μὴν εἶμαστε σὰν τὸ πλῆθος ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἤλπισαν ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ κατέβει ἀπὸ τὸ σταυρὸ καὶ ὅτι θὰ εἶναι εὐκολο νὰ γίνουν μαθητές Του. Ἄς σταθοῦμε στὸ πλῆθος ὅπως στάθηκε ἡ Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης. Καὶ ἅς μὴ βροῦμε σοβαροὺς λόγους γιὰ νὰ μὴν συγχωρέσουμε.

Θυμᾶμαι ἓναν ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος μοῦ εἶπε «μπορῶ νὰ συγχωρέσω κάθε ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος ἔχει ἀμαρτήσσει ἀπέναντι μου, μπορῶ ἀκόμα καὶ νὰ τοὺς ἀγαπῶ, ἀλλὰ μισῶ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ». Καὶ σκέφτηκα κάτι ἀπὸ τὴ ζωὴ ἐνὸς ἀγίου, ὅπου ἓνας ἱερέας προσευχόταν στὸν Θεὸ νὰ τιμωρήσει αὐτούς ποὺ τὸν πρόδωσαν μὲ τὴν ζωὴ τους, ἂν ὄχι μὲ τὰ λόγια τους. Καὶ ὁ Χριστὸς παρουσιάστηκε σ' αὐτόν καὶ εἶπε: «Ποτὲ νὰ μὴν προσεύχεσαι γιὰ τὴν τιμωρία ἢ γιὰ τὴν ἀπόρριψη ὁποιοῦδήποτε ἀνθρώπου. Ἄν μόνον ἓνας ἀμαρτωλὸς ὑπῆρχε στὸν κόσμον, θὰ διάλεγα νὰ ἐνδυθῶ ξανά τὴν ἀνθρώπινη σάρκα, καὶ νὰ πεθάνω

ξανά ἐπάνω στὸν Σταυρὸ μόνον γι' αὐτὸν τὸν ἀμαρτωλό.»

Εἶναι αὐτὴ ἡ στάση μας ἀπέναντι στὸν ἄλλο; Εἶναι αὐτὴ ἡ στάση μας στὸν ἀπέραντο κόσμον, τόσο τραγικὴ, τόσο κακὴ, καὶ τόσο γεμάτη ἀπὸ πόνο στὴν ἀναζήτηση τῆς γιὰ ὀλοκλήρωση, γιὰ πληρότητα; Ὁ Θεὸς θὰ συγχωρέσει - ἅς συγχωρέσουμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Καὶ νὰ θυμᾶστε, ἂν δὲν συγχωροῦμε τὸν ἀδερφό μας, δὲν εἶναι μόνον αὐτός ποὺ φεύγει μὲ πόνο καὶ δάκρυα στὴν καρδιά του, ἀλλὰ ἐμεῖς εἶμαστε πληγωμένοι, διότι ἂν δὲν συγχωροῦμε, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι δὲν θεραπευόμαστε. Τὸ κακὸ ποὺ συνέβη σ' ἐμᾶς παραμένει σ' ἐμᾶς, βλάπτοντας τὴν ψυχὴ μας, καταστρέφοντάς μας.

Ἄς μάθουμε νὰ συγχωροῦμε, ἔτσι ὥστε οἱ ἄλλοι νὰ μποροῦν νὰ θεραπευθοῦν ἀλλὰ νὰ μποροῦμε καὶ οἱ ἴδιοι νὰ θεραπευθοῦμε. Ἄς προσευχηθοῦμε τώρα μαζί, μὲ μιὰ ψυχὴ, μ' ἓνα νοῦ· καὶ ὅταν θὰ ἔρθουμε νὰ γονατίσουμε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, νὰ στραφοῦμε ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο ἔτοιμοι νὰ συγχωρεθοῦμε καὶ νὰ συγχωρέσουμε, μὲ κάθε τίμημα.

ΑΓΙΑ ΖΩΝΗ

ΤΕΥΧΟΣ 39

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ

26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Σκέψεις γιὰ τὴν Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ

Μητρ. Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμοπίας Ἰωὴλ Φραγκᾶκου

Εἶναι γνωστὸ πὼς στὴν περίοδο αὐτὴ ἔχουμε δυὸ νηστείες. Εἶναι περίπου ἑπτὰ ἑβδομάδες αὐστηρῆς νηστείας καὶ μία ἢ ἑβδομάδα τῆς Τυρινῆς ποὺ προηγεῖται, ὀκτώ. Γιὰ πολλοὺς εἶναι μία εὐχάριστη καὶ ἐπιθυμητὴ περίοδος, ἐνῶ γιὰ ἄλλους εἶναι δύσκολη καὶ γιὰ ἄλλους καθόλου εὐχάριστη. Θὰ προσπαθήσουμε νὰ ποῦμε λίγες σκέψεις γιὰ τὴν περίοδο αὐτὴ, ὅπως τὴν ἔχουν χαρακτηρίσει οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Πρῶτα πρῶτα νὰ θυμηθοῦμε τὸν ἅγιο Ἰωάννη τὸ Δαμασκηνό, ποὺ κάνει μία γενικὴ παρατήρηση γιὰ τὴν ἁγία Τεσσαρακοστὴ. Λέγει πρὸς ὅλους μας: «Τὴν Τεσσαρακοστὴν μὴ ἐξουθενεῖτε· μίμησιν γὰρ περιέχει τῆς τοῦ Χριστοῦ πολιτείας». Εἶναι σημαντικὴ παρατήρηση αὐτὴ. Ὁ Χριστὸς δὲν ἐξουθενῶνει, δηλ. δὲν ἀφαιρεῖ τὴ δύναμη τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Πιὸ πλατεῖα θὰ λέγαμε, δὲν περιφρονεῖ τὴν μεγάλη Τεσσαρακοστὴ.

Δὲ λέγει πὼς ἡ περίοδος αὐτὴ δὲν εἶναι σωστὴ, οὔτε κοροϊδεύει τὴ νηστεία τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε τὴν ἀτιμάζει, οὔτε δυσανασχετεῖ μὲ τὸν ἐρχομὸ τῆς, οὔτε εὐχεται νὰ περάσει γρήγορα, οὔτε καταλύει τὴ νηστεία ἐπιδεικτικὰ καὶ χωρὶς λόγον, οὔτε προπαγανδίζει πὼς οἱ καιροὶ ἄλλαξαν καὶ πρέπει νὰ ἀλλάξουμε καὶ ἐμεῖς.

Ἡ ἁγία Τεσσαρακοστὴ εἶναι μία μίμηση τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Μετὰ τὴ βάπτισή Του πῆγε στὴν ἔρημο καὶ ἐκεῖ «νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα ὕστερον ἐπέειπασεν» (Ματθ. 4,2). Ὁ Χριστὸς ἦταν τέλειος ἄνθρωπος καὶ μέσα Του δὲν εἶχε τὴν ἀμαρτητικὴν φορὰ, ἀλλὰ χρειαζόταν νὰ μᾶς δώσει τύπον ζωῆς. Ἐπρεπε νὰ ἔχουμε μιὰ εἰκόνα ἀσκήσεως μπροστὰ μας, γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τοῦ σκοποῦ μας, ποὺ εἶναι ἡ ἔνωσή μας μὲ τὸ Θεό. Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ δέχθηκε καὶ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου καὶ κατὰ τὴ διάρκεια

τῶν πειρασμῶν Του «ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ» (Μάρκ. 1,13). Πολλὰ διδάγματα ἔχει νὰ μᾶς δώσει ἡ περίοδος τῶν πειρασμῶν τοῦ Κυρίου.

Ὁ Χριστὸς ἐκπαιδεύθηκε τρόπον τινα στοὺς πειρασμοὺς μὲ τὴ νηστεία. Ἀργότερα ὁ διάβολος σὰν μία φοβερὴ θύελλα θὰ ἐπιπέσει ἐπάνω Του. Σ' ὄλους τοὺς πειρασμοὺς βγήκε νικητής. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ πιστός. Στὴ ζωὴ μας θὰ ἔχουμε πολλοὺς πειρασμοὺς. Χρειαζόμαστε ἐκπαίδευση. Ἡ περίοδος τῆς νηστείας εἶναι μία πνευματικὴ ἐκπαίδευση τοῦ Χριστιανοῦ. Μαθαίνει νὰ πολεμᾷ. Ὁ Κύριος μᾶς ἔδειξε τὸν τρόπο, ἀφοῦ πρῶτα αὐτὸς πειράσθηκε.

Ὁ Χριστὸς μέσα στὴν περίοδο τῆς νηστείας πειράσθηκε καὶ νίκησε. Ἐπίσης καὶ οἱ πιστοὶ πειράζονται. Γιατί παραχωρεῖ τοὺς πειρασμοὺς ὁ Θεός; Γιὰ νὰ πληροφορηθοῦμε πῶς εἴμαστε ἀνώτεροι ἀπ' αὐτούς. Γιὰ νὰ ταπεινωνόμαστε. Γιὰ νὰ πληροφορηθεῖ ὁ δαίμονας πῶς τὸν ἐγκαταλείψαμε. Γιὰ νὰ ἀσκηθοῦμε. Γιὰ νὰ λάβουμε σαφῆ πείρα τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ. Ἄγγελοι Κυρίου στηρίζουν τοὺς ἀγωνιστές.

Ὁ διάβολος πείραξε τὸ Χριστὸ κατὰ τὴν περίοδο τῆς νηστείας ὄχι μόνο μὲ τὸν τρόπο, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν τόπο. Ἡ μοναξιά καὶ ἡ

ἀπομόνωση εἶναι πολλὲς φορὲς ὄπλα τοῦ διαβόλου. Παράδειγμα ἡ Εὐα, τὴν ὁποία πείραξε, ὅταν ἦταν χωρισμένη ἀπὸ τὸν Ἀδάμ. Ἀκόμη, ἡ ἀπομόνωση φέρνει μερικές φορὲς τὴν μονοτονία, τὴν ἀκηδία, τὴν πείνα, τὴν ἀδημονία. Τότε κατὰ τὴν περίοδο τῆς νηστείας παίρνει θάρρος καὶ ἐπιτίθεται ἐναντίον μας. Ὅταν ὁμως μᾶς δεῖ μαζί μὲ τοὺς ἄλλους καὶ συγκεκροτημένους, δὲν ἔχει τὸ θάρρος (γράφει ὁ ἱερός Χρυσόστομος) νὰ μᾶς κάνει μεγάλη ζημιὰ. Γι' αὐτό, λοιπόν, στὴν περίοδο τῆς νηστείας νὰ συχνάζουμε στὴν Ἐκκλησία, στίς ἀκολουθίες, καὶ ὅλοι μαζί νὰ στηρίζουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο γιὰ νὰ ἐνθαρρυνόμαστε πῶς στὸν ἀγῶνα μας δὲν εἴμαστε μόνοι, ἀλλὰ μαζί μας εἶναι ὅλη ἡ Ἐκκλησία. Τὸν Κύριο Τὸν ἐνθάρρυναν οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. Καταλαβαίνουμε, συνεπῶς, πόση μεγάλη ὠφέλεια παίρνουμε ἀπὸ τὴν ἁγία Τεσσαρακοστή.

Μετά, ἕνας ἄλλος Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, γράφει πῶς κατὰ τὴν περίοδο τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ὁ ἄνθρωπος ἐμπορεύεται τὴν πνευματικὴ ἐμπορία καὶ συγκεντρώνει πολὺ πλοῦτο ἀρετῆς. Τονίζει πῶς δὲν εἶναι μεγάλο κατόρθωμα νὰ διέλθουμε τίς ἡμέρες ἀπλῶς τῆς νηστείας, ἀλλὰ σημασία ἔχει νὰ διορθώσουμε κάτι ἀπὸ τὰ ἐλαττώματά μας καὶ νὰ πλυ-

θοῦμε ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά μας, «εἰ διωρθώσαμεν τι τῶν ἡμετέρων ἐλαττωμάτων, εἰ τὰ ἁμαρτήματα ἀπενιφάμεθα».

Συνηθίζουμε νὰ ρωτᾶμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο κατὰ τὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς «πόσας ἑκαστος ἐβδομάδας ἐνήστευσε; καὶ ἔστιν ἀκοῦσαι λεγόντων τῶν μὲν, ὅτι δύο, τῶν δὲ ὅτι τρεῖς, τῶν δέ, ὅτι πάσας ἐνήστευσαν τὰς ἐβδομάδας», δηλαδή συμβαίνει νὰ ἀκοῦς νὰ λένε ἄλλος μὲν πῶς νήστευσε δύο, ἄλλος τρεῖς καὶ ἄλλος ὅλες τίς ἐβδομάδες. Καὶ ποῖο εἶναι τὸ κέρδος, ἐὰν δίχως κατορθώματα ἀρετῆς περάσουμε τὴν περίοδο τῆς νηστείας;

Ἐὰν κάποιος λέγει, ὅτι νήστευσα ὅλη τὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς, σὺ εἶπέ, ὅτι εἶχα ἐχθρὸν καὶ συμφιλιώθηκα μ' αὐτόν· εἶχα συνήθεια νὰ κατηγορῶ καὶ τὴν ἐσταμάτησα· εἶχα συνήθεια νὰ ὀρκίζομαι καὶ ἀπαλλάχθηκα ἀπὸ τὴν κακὴ συνήθεια.... Καμία ὠφέλεια δὲν θὰ ἔχουμε ἀπὸ τὴν νηστεία, ἂν ἀπλῶς καὶ μόνο τὴν περάσουμε εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχε. Ἄν περάσουμε τὴ νηστεία τῶν φαγητῶν, ὅταν περάσουν οἱ σαράντα ἡμέρες, περνᾷ καὶ ἡ νηστεία· ἂν ὁμως ἀπέχουμε ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματα καὶ ἡ περίοδος τῆς νηστείας νὰ περάσει, ἐκείνη ἡ νηστεία (δηλ. τῶν ἁμαρτημάτων) πάλιν

μένει καὶ θὰ εἶναι συνεχῆς ἡ ὠφέλεια σὲ μᾶς καὶ πρὶν ἀκόμα ἀπὸ τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν θὰ μᾶς χαρίσει ὄχι μικρὲς ἀμοιβὲς ἐδῶ.

Βλέπουμε πῶς ἡ μεγάλη Τεσσαρακοστὴ δὲν εἶναι μία περίοδος γιὰ νὰ νηστεύσουμε μόνο ἀπὸ φαγητά, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐξασκούμαστε στὴν ἀρετῆ. Ὅταν ὅλα αὐτὰ τὰ κατορθώσουμε, τότε θὰ ἀξιωθοῦμε τὴν κυρία ἡμέρα νὰ προσέλθουμε στὴν πνευματικὴ τράπεζα, δηλ. στὴ θεία Εὐχαριστία, γιὰ νὰ κοινωνήσουμε. Ἡ προσέλευση στὸ μυστήριό τῆς ζωῆς εἶναι ἱκανὸ κίνητρο, γιὰ νὰ μᾶς παρακινεῖ στὴν πνευματικὴ μας ἀσκησι.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τονίζει πῶς ἡ νηστεία εἶναι καὶ καθάρσιο τοῦ ἑαυτοῦ μας. Πρὸ τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ Πάσχα, «κάθαρσις ἐστὶ προεόρτιος». Ὁ χριστιανὸς ἐπιτυγχάνει τὴ «συννέκρωση» μὲ τὸ Χριστό, συμμετέχει στὴ νέκρωση τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως ὁ Κύριος νεκρώνει τὴ σάρκα Του γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου, ἔτσι καὶ οἱ χριστιανοὶ νεκρώνουν τὰ πάθη τους γιὰ τὴ σωτηρία τὴν ἰδική τους. Ὁ Κύριος νήστευσε λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν πειρασμό, ἐμεῖς πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα.

Μὲ τέτοιες σκέψεις ἄς διέλθουμε τὸ στάδιο τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς γιὰ νὰ ὠφεληθοῦμε πολὺ.